

# ΜΕ ΤΙ ΑΓΑΝΑΚΤΟΥΝ ΟΙ ΝΕΟΙ

**Στεφάν Εσέ, «Με τι αγανακτούν οι νέοι», Μετάφραση Σώτη Τριανταφύλλου, Πατάκης, Αθήνα 2011**

«ΕΙΜΑΙ 93 ΕΤΩΝ, το τέλος δεν είναι μακριά. Τούτο δω είναι ίσως το τελευταίο πράγμα που κάνω» γράφει ο γάλλος αντιστασιακός Στεφάν Εσέ στην αρχή του βιβλίου του «Αγανακτίστε!», που πούλησε στη Γαλλία πάνω από 1,5 εκατομμύριο αντίτυπα και έγινε ένα αναπάντεχο εκδοτικό φαινόμενο. Ο Στεφάν Εσέ, ο οποίος επέζησε από τα ναζιστικά στρατόπεδα συγκέντρωσης του Μπούεν-βαλντ και του Ντόρα Μίττελμπαου και ήταν ο νεότερος συντελεστής της Οικουμενικής Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου το 1948, γράφει με απλά, καθαρά λόγια για «το βασικό κίνητρο της αντίστασης που είναι η αγανάκτηση».

Στο ερώτημα όμως με τι και πώς ακριβώς να αγανακτούμε σε έναν κόσμο που γίνεται όλο και πιο περιήλικος, καθώς «δεν είναι πάντα εύκολο να διακρίνει κανείς ανάμεσα σε τόσα ρεύματα που μας κυβερνούν ποιος διοικεί και ποιος αποφασιζει», λέει ότι αρκεί να στρέψουμε τα βλέμματά μας στον περίγυρο και να ανοίξουμε τα αφτιά μας, στη χώρα του ο καθένας αλλά και στον κόσμο εν γένει. Διαχρονικά «όποιος ψάχνει βρίσκει» τις αιτίες των κακών κειμένων της εποχής του, λέει αφροηλιστικά ο Εσέ, προτρέποντάς μας σε συνεχή πνευματική ανησυχία και βελτιωμένη δράση.

Η συλλογικότητα και η συνεργασία, αξίες που ολοκληρώνουν ένα άτομο στο πλαίσιο μιας κοινωνίας ως ενεργό πολίτη, βρίσκεται στον αντίποδα της χειρότερης στάσης που κατά τον ίδιο είναι η αδιφορία, το να λέμε «δεν μπορώ να κάνω τίποτα». Οι αιτίες είναι λοιπόν και σήμερα εποχικές: ο όλο και μεγαλύτερη διαφορά μεταξύ πλούσιων και φτωχών, η περιβαλλοντική κρίση του πλανήτη, η κακομεταχείριση των λαθρομεταναστών, ο ακαθίστως ανταγωνισμός, η κούραση του «όλο και περισσότερο», η δικτατορία των χρηματιστηρίων, η επίθεση στην εργασία, την ασφάλιση, τις συντάξεις.

Ο Εσέ, πρώην μέλος της γαλλικής διπλωματίας, διαπιστώνοντας ότι σήμερα κινδυνεύει να χαθεί όλο αυτό το πλέγμα των κοινωνικών κατακτήσεων, θεωρεί απαραίτητη την επιστροφή σε βασικές αρχές και αξίες επικαλούμενος τον Σαρτρ που έλεγε πως πρέπει να λέμε «είμαστε υπεύθυνα άτομα». Είναι δε πεπεισμένος ότι «η βία γυρίζει την πλάτη στην ελιθία» και καλεί σε μια συλλογική «επνικική εξέγερση». «Το Βήμα» διάβασε και συζητήσε μαζί με νέους ανθρώπους το βιβλίο φιλοξενώντας τις απόψεις του.

**ΔΗΜΗΤΡΑ ΦΩΤΕΙΝΟΠΟΥΛΟΥ, 23 ετών**  
 «Αγανακτώ με τη νοθευμένη παιδεία που έλαβα»  
 «Δεν εκπαιδεύομαι καθόλου που αγόρασα τόσο πολλά βιβλία το βιβλίο, τουλάχιστον στη Γαλλία. Είναι τόσο έντονη και βαθιά η ανάγκη των σημερινών ανθρώπων να διοικηθούν αυτή την τεράστια οργή που έχουν μέσα τους. Ο ελληνικός λαός σήμερα δεν μπορεί να συνειδητοποιήσει πλήρως αν και κατά πόσο έχει αγανακτίσει. Δεν γνωρίζει τι ακριβώς συμβαίνει. Και φυσικά σε αυτή την άγνοια συμβάλλουν και τα μέσα ενημέρωσης, που μερικές φορές συσκοτίζουν ακόμη περισσότερο την κατάσταση.

Αλλά πρωτίστως σε αυτό τεράστιο ρόλο παίζει και η ανεπαρκής παιδεία που λαμβάνουμε. Όταν ένας λαός στο μεγαλύτερο ποσοστό του δεν γνωρίζει την ιστορία του αλλά και την ιστορία των άλλων



Έργο του αμερικανού καλλιτέχνη Banksy. Τα στέσιλ του χρησιμοποιούνται από κινήματα και διαδηλωτές σε όλον τον κόσμο

λαών, τους αγώνες για την ανεξαρτησία, πώς είναι δυνατόν να έχει την επιθυμία να αγανακτίσει και να αγωνιστεί για τα πιστεύω του, ατομικά ή συλλογικά; Όταν δεν έχει ως σημείο αναφοράς τους πνευματικούς ανθρώπους του τόπου του, αλλά ρηχούς και ανούσιους τηλεοπτικούς αστέρες, πώς γίνεται να καληπρηθούν μέσα του υψηλά ιδανικά και να επιδιώξει τον αγώνα; Να παραβλέψει το "εγώ" του και να συνεργαστεί με τον "άλλον";

Εγώ, λοιπόν, αγανακτώ για αυτήν ακριβώς τη νοθευμένη παιδεία που έλαβα και αυτή που θα λάβουν τα σημερινά παιδιά, παρά τις ανούσιες τάσεις που συμβαίνουν κατά καιρούς. Μόνο με ουσιαστική παιδεία θα ξεκινήσει ο αγώνας και η αντίσταση, που είναι η δημιουργία και το αντίστροφο. Ο αγώνας για μένα επί του παρόντος είναι το κυνήγι της ουσιαστικής γνώσης, η αγωνιώδης αναζήτηση πνευματικών ανθρώπων και των έργων τους, η καλλιέργεια του νου και της ψυχής και φυσικά η παντελής περιφρόνηση προς αυτή την τηλεόραση που διαβέθουμε.

**ΕΛΕΝΑ ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ, 22 ετών**  
 «Αγανακτώ με την εξαθλίωση των μεταναστών»  
 «Αγανακτώ μπροστά στην εξαθλίωση των μεταναστών, στο γεγονός ότι τα παιδιά τους δεν θα έχουν ούτε τις μισές ευκαιρίες από αυτές που εικάζω και αντισυμω όταν δηλωμένοι φοιτητές παρουσιάζονται σαν ακίνδυνες καρικατούρες. Αγανακτώ με τη θρασύτητα που "όλοι μαζί τα φάγαμε", αλλά πιο πολύ αγανακτώ με τα οργανωμένα ξεσπάσματα συνομηλικών μου έξω από τη Βουλή, γιατί μάθαμε ότι στη συνεργασία, αλλά στη βία.

Διαβάζοντας τις σελίδες του Στεφάν Εσέ, μια λέξη συνόδεψε τις σκέψεις μου: Επιτέλους! Επιτέλους κάποιος γράφει κάτι αληθινό, μιλάει με ειλικρίνεια, πράγμα σπάνιο για και αγανακτώ γιατί στη χώρα μου οι άνθρωποι της διάνοησης, οι καλλιτέχνες, οι δημοσιογράφοι, όλοι όσοι φαίνονται και έχουν λόγο, δεν συνθηθούν να μιλούν έτσι. Στην καλύτερη περίπτωση θαλόνουν τα νερά με στοιμωδείς φανφάρες και φαντζι λόγους, στη χειρότερη τηρούν σιγήν ιχθύος, τακτική την οποία άμαρτα έχει ενστερνιστεί η ελληνική κοινωνία στο σύνολό της.

Αγανακτώ που μας επιβάλλεται να ζήσουμε και να εργαστούμε σε συνθήκες αναξιοπρέπειας και εμείς το επιτρέπουμε, αφού πρώτα μόνοι μας έχουμε δέσει σφιχτά τα χέρια μας. Αγανακτώ με αυτή μας τη στάση γιατί, προκειμένου να μην ταραξούμε τις "καλούτσικες" ζωές μας και να διατηρήσουμε τους κανονικούς ρυθμούς μας, επιλέγουμε να μουδιάσουμε λίγο ακόμη, ωστόσο έρθει η ευτυχία και η πλήρης ακαμψία».

**ΕΙΡΗΝΗ ΚΩΒΑΙΟΥ, 22 ετών**  
 «Αγανακτώ με την καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων»  
 «Καταθλιβόμενοι από δικαιολογημένο θυμό όταν βλέπω πως πάλι τελείωσαν τα λεφτά και περιοσεί με εβδομάδα, οι λογαριασμοί φουσκώνουν μίνα με τον μήνα, η τηλεόραση μιλά για νέα μέτρα λιτότητας, οι αγγελίες για δουλειά λιγοστεύουν και τα οικονομικά σκάνδαλα δεν σταματούν να εμφανίζονται. Αγανακτώ: δυσανασχετό στην ιδέα ότι οι Ευρωπαίοι Έλληνες δεν κατάλαβαν ποτέ το πραγματικό νόημα του άρθρου 13 του Συντάγματος περί θρησκευτικών δικαιωμάτων και έτσι οι αλλόθρησκοι πραγματοποιούν τις θρησκευτικές τους τελετές υπό την προστασία του ΜΑΤ.

Αγανάκτηση: οτιδήποτε προκαλεί δυσφορία, όπως ο φόβος για μια ακόμη πυρηνική καταστροφή. Αγανάκτηση: η ισχυρή αδιαφορία για κάτι που θεωρείται άδικο, όπως 300 μετανάστες που διακινδυνεύουν τη ζωή τους πραγματοποιώντας πορνημηνι απεργία πείνας, για να αποκτήσουν τίποτε περισσότερο από αυτό που θα έπρεπε να έχουν και επιπλέον η πεποίθηση πως ένα συμπατόπλεγμα θα δώσει τη λύση στο μεταναστευτικό.

Αγανακτισμένος, συνώνυμο εξοργισμένος. Γιατί ποτέ δεν θα φανταζόμουν ότι η υπεράσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων θα μεταφραζόταν από τους φερόμενους ως σωτήρες της Δύσης σε βία, βόμβες, όπλα. Κάθε ένας λόθος που μας κάνει να νιώθουμε θυμό, δυσφορία ή οργή μάς φέρνει ένα βήμα πιο κοντά στη δημιουργία, σύμφωνα με το νόημα του Εσέ. Ας αγανακτίσουμε λοιπόν για να γίνουμε οι δημιουργοί του μέλλοντός μας».

**ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΗΣ, 30 ετών**  
 «Αγανακτώ με τον ανεκτικό εαυτό μου»  
 «Αγανακτώ με τον κόσμο γύρω μου, με την κατάσταση, το κράτος, το κατεστημένο, την ιδεολογία που λέγεται οικονομικό σύστημα, την παγκοσμιοποίηση... Αυτό τουλάχιστον είναι τα προφανή. Συνήθως απεργώ, κομιά φορά πάω και στις πορείες. Επειτα από κάμποσες φορές τα πάντα θυμίζουν καθοσκηνοθετημένο θεατρικό: συνάντηση στα Προπύλαια, πορεία ως εκεί, τα γνωστά συνθήματα, από τον Λαμπρόκη ως τους ιμπεριαλιστές. Η Αστυνομία επιβλέπει, κάπου θα έχουν πέσει χημικά, πάντα η πορεία θα είναι "η μαζικότερη των τελευταίων ετών" και μετά... τίποτα.

Ο καθένας στη θέση του και οι απρόσωπες διεκδικήσεις ξανά για ύπνο. Αντιδρούμε στο παραδοσιακό κατεστημένο με παραδοσιακά μέσα. Είναι το βήρος των αγώνων του παρελθόντος στο όνομα των οποίων χρίζονται όλοι των ειδών οι καριέρες. Και το σημερινό «σύστημα» είναι χτισμένο πάνω στις κατακτήσεις του χθες. Επαγγελματίες τεχνοκράτες, επαγγελματίες συνδικαλιστές, επαγγελματίες επαναστάτες... Ρόλοι σε μια καθοσστημένη παράσταση. Πρέπει να ανήκει σε μια από αυτές τις κατηγορίες, αλλιώς είσαι εκθρόνιστος. Μήπως ήρθε ο καιρός να αλλάξουν οι αγώνες; Να βάλουμε τη φαντασία μας να δουλέψει; Ή μήπως δεν είμαστε ακόμη εξοθλιωμένοι αρκετά; Μήπως φοβόμαστε να χάσουμε τα λίγα που έχουμε, αυτά τα λιγότερα από τα ελάχιστα που μας αξίζουν; Μήπως φοβόμαστε τον διπλό μας, την ίδια τη ζωή; Μάλλον τελικά αγανακτώ με τον εαυτό μου που ανέχεται αυτή την κατάσταση».

**ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΕΤΑΚΟΣ, 30 ετών**  
 «Αγανακτώ με τα πάντα και με τίποτα»  
 «Αγανακτώ με τους πολιτικούς, τους αστυνομικούς, τους δημόσιους υπαλλήλους, τους τραπεζικούς, τους Αμερικανούς, το ΔΝΤ, την κρίση, τους πορτέμους, την πείνα, τα πυρηνικά ατυχήματα... Αγανακτώ με τα πάντα και με τίποτα συγχρόνως. Η αγανάκτηση, βρήκατε, οφείλει να έχει έναν σκοπό πέρα από ένα πλέγμα αιτίων. Είναι τόσο χροστικό αυτό το πλέγμα ώστε κάπου στην πορεία εξαχνώνεται η μας ενοχλεί και αδιαφορούμε ή, ακόμη χειρότερα, συνειδητοποιούμε ότι μας ενοχλούν πράγματα τόσο ετερόκλητα που θα έλεγε κανείς ότι κάθε αγανάκτηση αναίρει την προηγούμενη.

Δεν γίνεται να αγανακτείς με το τέκος κατά των μεταναστών, αλλά να κρατάς πιο σφιχτά τα υπάρχοντά σου μέσα σε ένα τρώει γεμάτο μετανάστες. Δεν γίνεται να αγανακτείς για τις οικονομικές μαύρες τρύπες της χώρας και να αγανακτείς και για όσα χρωστάς στην τράπεζα. Δεν λέω ότι "μαζί τα φάγαμε", αλλά ότι δεν αγανακτούμε πραγματικά. Γιατί αυτό που μας ενοχλεί δεν είναι ότι φαγώθηκαν, αλλά ότι δεν τα φάγαμε εμείς. Δεν μπορείς να αγανακτίσεις, γιατί δεν έχεις μίση να αγανακτείς με το "εγώ" σου. Δεν ξέρω τι πρέπει να κάνεις για να εκφράσεις την αγανάκτησή σου ή ό,τι έχεις τέλος πάντων, αλλά οφείλεις να κοιτάξεις έναν καθαρότη πρώτα. Εκεί θα βρεις όλα όσα χρειάζεσαι, είτε για να αγανακτίσεις είτε για να μην αγανακτίσεις. Ακόμη και στη δεύτερη περίπτωση, όμως, μπορεί να μην αγανακτίσεις αλλά τουλάχιστον θα... ανακτίσεις τον εαυτό σου».

Αγανακτίστε!  
 Πηγή: tovima.gr